

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto s prilogo »Domači Prijatelj« 2 goldinarja. — Priloga izhaja 10. in 30. dan v mesecu.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu,

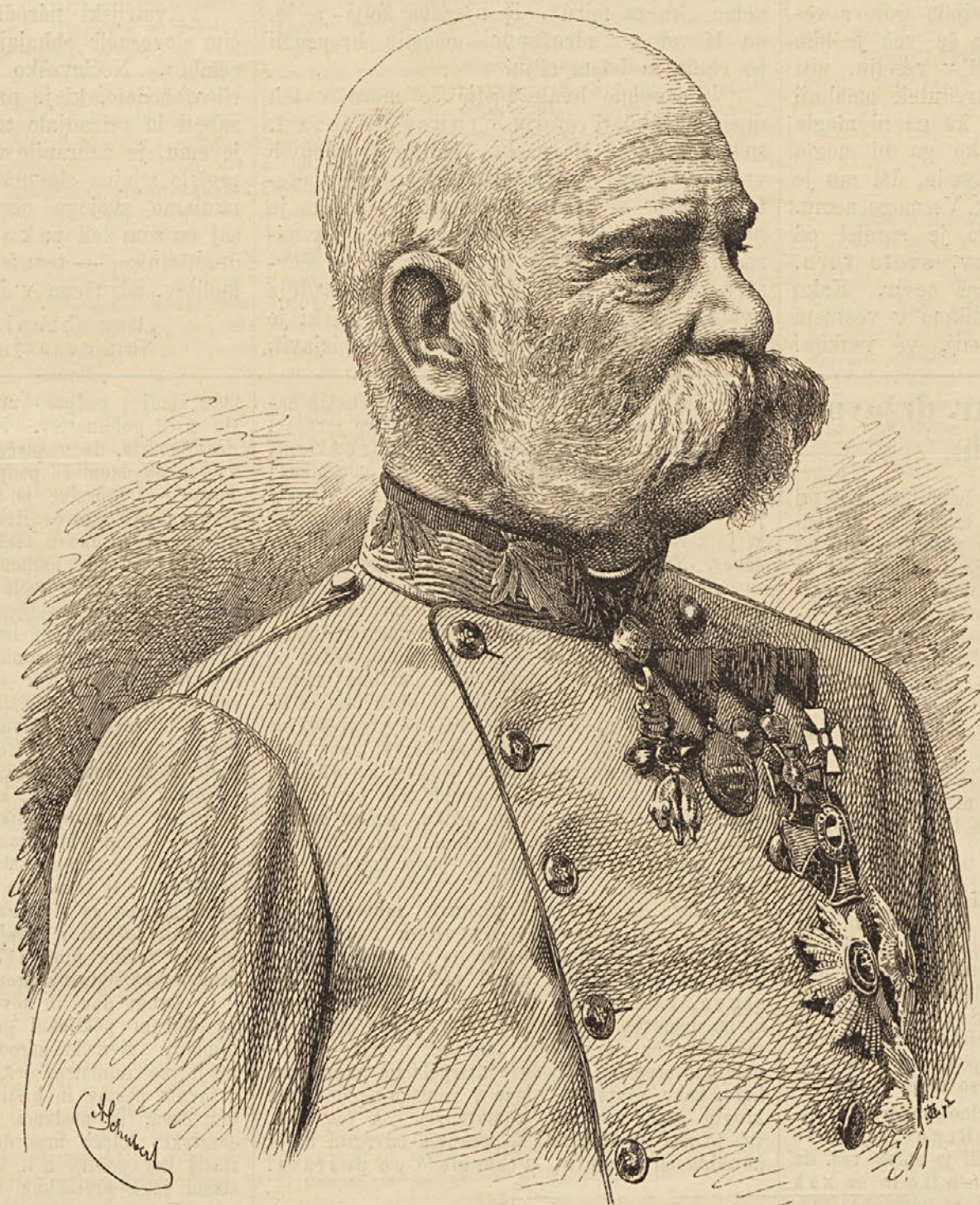
Vetrinjsko obmestje št. 26.

Leto XVII.

V Celovcu, 30. novembra 1898.

Štev. 33.

Bog ohrani nam cesarja,
Slavne Avstrije vladarja!

Presvitlemu cesarju Francu Jožefu I.

ob petdesetletnici Njegovega vladanja.

Budé se nam misli, nazaj nam hité
Tja v dóbo nemirno,
Ko Bog Ti v mladeniške, nežne roké
Izročil cesarstvo je širno.

Na glavi Ti krone zasvetil je žar,
A v roki Ti meč je zablislil,
In dolgo ni bojni potihnil vihar,
Ki meč Ti je v desno potisnil.

Ko spet je zavlada med národi mir
In ljute ublažil je boje,
Dobrot neštevilnih in sreče si vir
Postal za vse národe Svoje.

In národ slovenski, ta národ-trpin,
Povzdignil svoj glas je proseče,
In s prestola Svojega svetlih višin
Ti na-nj si pogledal ljubeče. — — —

Odplaval v večnost je petdeset let,
Zagreblil so v grob nam očete,
Počivat šlo mnogo junaških je čet
In móž na poljani prosvete.

Pa zvest kakor nekdanj Ti národ živí,
Otroško Te ljubi, spoštuje,
Za Tvojo ljubezen, za Tvoje skrbi
Najsrdnejše Te zahvaljuje.

V življenja Ti kupi je pelin grenák, —
Do dna si jo moral izpiti!
Pa močen ostal si, ostal si junak,
Ti vitežki car plemeniti!

Vladar vseh vladarjev Ti žezlo je dal, —
On naj Ti olajša trpljenje,
Da srečno, pokojno Ti bo odsihmal
Potekalo zemsko življenje!

Bogdan.

V petek dné 2. decembra poteče petdeset let, kar nosi viteški naš cesar Franc Jožef I. zlato, zato pa velikokrat pretežno cesarsko krono.

Dné 2. decembra 1848. l. so naložili še ne 19-letnemu mladeniču v Olomucu na Moravskem usodno vladarsko nalogo. Od tega dné je presvitlemu cesarju sijalo gotovo veliko srečnih, solčnih dnij, a še več je bilo burnih, viharnih ur. A niti v veselju, niti v preveliki žalosti ni za trenutek omahnil oni, ki je prvi v državi. In ko ga ni mogla vzdržavati zemeljska moč, ko ga ni mogla utolažiti človeška tolažilna beseda, dal mu je vedno nov pogum pogled k Vsemogočnemu.

Drago svetinjo, katero je sprejel od svojih pradedov Habsburžanov, sveto vero, je ohranil in branil tudi naš cesar. Kako svitel vzgled je svojim vernikom v vestnem izpolnovanju verskih dolžnostij, vé vsakdo!

„Jaz hočem mir med svojimi národi.“ Tako je proglasil naš cesar večkrat. Njegova vroča želja je, da bi avstrijski národi kot sinovi jednega očeta živeli mirno in zadovoljno drug ob drugem, da bi bili srečni. Vse objema z jednako ljubeznijo, vsem je dobrotljiv vladar oni, ki ga po pravici zovemo „kneza mirú“, in njegova želja je le, da bi vsi z „združenimi močmi“ hrepeneli po enem in istem cilju.

S posebno hvaležnostjo se mora v teh dneh spominjati cesarja Franca Jožefa I. tudi naš národ slovenski. Ko se oziramo ob veselem godu cesarja svojega nazaj v preteklo dóbo — kolika sprememba! Koliko je napredoval národ naš na razne strani: v národnosti, v splošni omiki, v slovestvu in tudi v političnem oziru! Ne zadnja hvala za to gre cesarju Francu Jožefu, ki je takoj ob nastopu svoje vlade svečano izjavil,

da hoče biti zvest in skrben oče vsem národom! — Kako dobrotljiv je naš cesar, je obče znano! Koliko revežem je že izbrisal bridke solze ter jih tolažil v težkih nadlogah! Kjerkoli kaka velika nezgoda zadene položnike, je vedno dobrotljivi cesar prvi delil izdatno pomoč!

Avstrijski národi so se pripravljali, da čim slovesneje obhajajo slavnostni dan 2. decembra. Nečloveško delo brezbožnega moralca, bodalo, ki je prebodlo srce cesarici Elizabeti in prizadajalo toliko žalosti srečnemu, je zabranilo vsako šumno veselje, zaprečilo sijajne slavnosti! A tembolj se spominjamo svojega cesarja z dobrimi deli — saj on sam želi tako proslavljanje svoje petdesetletnice, — tem iskreneje vzdiguje se za-nj molitev, združena v iskreno prošnjo:

„Bog ohrani, Bog obvari
Nam cesarja, Avstrijo!“

Slovenščina pri c. kr. državnih železnicah.

Kakor znano se doslej pri železnicah, tudi pri c. kr. državnih, prav nič niso ozirali na slovenščino. To ima se sedaj, kakor poročajo, vsaj pri državni železnici obrniti na boljše. Pri napisih na postajah, vozniških redih itd. ima dobiti tudi slovenski jezik svoje mesto — katero mu gré po postavi —, in tudi imena postaj se morajo pri vlakih izklicati tudi slovensko. Na Koroškem pride to v veljavo na progi Beljak-Pontabelj in Podkloster-Smohor.

Za železnico plačujemo Slovenci ravno tako kakor Nemci. Popolnoma prav je torej, da slovenski jezik na slovenskih tleh pride do svoje pravice. Nemcem se s tem ničesar, niti pičica ne vzame, ker ostane nemščina tudi zanaprej na slovenski zemlji v polni veljavi; ne zgodi se jim nobena krivica.

In vendar kričijo nemški listi zopet, kakor da bi njih urednike kar žive drli! Da slovenski jezik dobi trohico pravice, ki mu gré po naravni in državni postavi, ne da bi se nemščini zgodila najmanjša krivica, jih peče! V državnem zboru so slavni Veliki-Nemci Ghon, Steinwender in tovariši vložili interpelacijo na železniškega ministra zavoljo omenjenega ukaza. Gospodje so v tem zopet pokazali vso svojo oholost, vso svojo krivičnost.

Trdijo, „da so se vse občine ob državni železnici na Koroškem, izvzemši Brnec, izjavile za nemške občine.“ — Ali je sploh res, da so se one občine razglasile za nemške in na kak način se je to zgodilo, nam je nemogoče razsoditi. Lahko mogoče pa je tudi, da jih je gosp. Ghon kar na svojo roko „prekrstil“, ker gg. Nemcem tako bolj kaže! Uradne številke pa nam kažejo, da so občine ob državni železnici slovenske, zato ker je ogromna večina prebivalstva slovenska, in te resnice noben nemškutarški občinski odbor ne more utajiti, naj mu to zaukaže tudi sam — Ghon. Na to stran je Ghonova interpelacija torej na prav slabih nogah.

Dalje pravijo, da „so slovenska imena postaj neznaná in na Koroškem nenavadná.“ To je ena tistih lažij, katero naši nacionalni nasprotniki neprestano širijo po svojih listih in katere, kakor se vidi, hoče g. Ghon spraviti tudi v državno zbornico. Resnica je, da Slovenci rabijo le slovenska imena in da so ta med Slovenci sploh znana. Če jih Ghon noče poznati, vsled tega resnice še ne spravi s sveta!

Kot glavni dokaz, da ni treba slovenskih napisov, pa rabi nasprotnim kričačem staro strašilo, „da se moti národní mir na Koroškem, ako se napravijo slovenski napisi.“ No, ta „dokaz“ ni nov, niti ga Ghon sam ni iztuhtal. V porabi je na Koroškem že iz časov Schmidt-Zabierowih, ki je s to prazno publico (frazo) delal zoper Slovence. Naj Slovenci zahtevamo slovensko šolo, naj se oglasimo za slovensko uradovanje, naj se bramo nemških, slovenščine nezmožnih uradnikov, naj po svojih shodih poučujemo ljudstvo, naj se napravijo na železnicah slovenski napisi, vedno po mislih nacionalcev Ghonove baže „kalimo“ mir v deželi. Dá, že s tem, da sploh še obstojimo in živimo Slovenci na Koroškem, smo se pregrešili po mislih teh ljudij zoper blaženi, turški „mir“. — Če se napravijo slovenski napisi poleg nemških, samo za to, da Slovenci na svojih tleh berejo slovenska imena v slovenskem jeziku, potem gotovo nihče ne more reči, da se s tem „kali mir v deželi“, razun onega, kogar je čisto zmešala národná strast.

Ghon in tovariši kratkomalo zahtevajo, naj se „ona nepripravna naredba zopet odpravi“. Tako hitro menda le ne pojde, ker se bode minister gotovo moral več ozirati na postavu, katera jamči vsem jezikom ravnopravnost in na dejansko potrebo, katere nihče utajiti ne more, kakor na piškave „dokaze“ nemško-nacionalnih interpelacij. Ghonova interpelacija nam znova kaže, kako sovraštvo vlada v nemško-nacionalnih krogih zoper vse, kar je slovensko. A ves krik, vse to nas ne sme niti za trenutek odvrniti, da bi ne zahtevali pravice, ki nam gređó po postavi!

Državni zbor.

(Izvirno poročilo iz Dunaja.)

Ministerske obtožbe

so v tekočem mesecu na dnevnem redu državne zbornice. Isti nemški poslanci, ki vladi očitajo, da razsipava državne denarje, tratijo s takimi obtožnimi predlogi in s svojimi brezkončnimi govori dragi čas, premišljeno zavlekujejo resno posvetovanje drugih nujnih, za ljudstvo in državo koristnih nasvetov in delajo s tim davkoplačevalcem dvojno škodo.

Tako se je dné 4. novembra v 15. seji cel ljubi dan razpravljalo o obtožbi bivšega ministerskega predsednika grofa Badenija. Socialni demokrat dr. Kronawetter ga je namreč dolžil, da je za podporo vladnega časopisa: „Reichswehr“ potrosil 175 tisoč goldinarjev, akoravno je bil državni

zbor vladi v podporo uradnih listov samo dovolil sto tisoč goldinarjev. Kje je torej dobil grof Baden denarja, da je plačal za „Reichswehr“ 75 tisoč več in ob enem še podpiral druge vladne časnike? Tožnike-nasprotnike je takoj pomiril grof Thun z jako odločno izjavo. Rekel je, da je natančno pregledal vse račune o zakladu, ki je vladnemu časopisu v podporo namenjen; vse je našel v redu. Če se je l. 1897. večja svéta potrosila, kakor je bila za to leto dovoljena, prihaja od tod, ker je preostalo iz prejšnjih let neporabljenih denarjev v zakladu, o katerem ministerstvu ni treba dajati posebnih računov. Ker se torej država nikakor ni oškodovala, tudi obdolžitev grofa Badenija, kakor da bi bil razsipal državne denarje, nikakor ni opravičena. Obtožbo so sicer še zagovarjali poslanci Stojalovski, Kozakiewicz, dr. Pfersche in kot glavni govornik Dobernig, kateri je odkrito povedal, da obtožnica ne velja toliko grofu Badeniju, ampak sedanji strugi vladanja, ki je že tolikanj nesreče državi in Nemcem zakrivila! Pri glasovanju o predlogu, naj se sklene preiskava proti grofu Badeniju in naj se v ta namen izvoli poseben osek, so ostali tožniki v manjšini in zbornica je s 163 glasovi večine proti 117 glasovom sklenila, da se ministerska obtožba proti Badeniju zavrne.

Drugi dan 5. novembra so bili v 16. seji na odgovor poklicani grof Thun in drugi njegovi ministri. Nemški národovci in Schönenerijanci so tožili vse ministre, češ, da so zlorabili člen 14 državnih postav in kršili ustavo, ker je vlada ob tem času, ko poslanci niso zborovali, izdala več cesarskih določb brez dovoljenja državnega zbora, zlasti ker pobira z l. 1898. davka, akoravno poslanci tega proračuna niso rešili. Obtožni predlog sta zagovarjala graški profesor dr. Hofman in Jurij Schönener. Prvi je seveda ministre napadal zaradi jezikovnih naredb in udrihal po čeških plemenitah.

Schönerer pa je govoril tako razžaljivo proti Avstriji in proti cesarski hiši, da je bila desnica proti temu veleizdajalcu vsa razburjena. Raznesel se je najprej nad pravosodnim ministrom dr. Ruberjem, rekoč, da vlada v krogu nemških sodnikov najhujše zaničevanje proti sedanji pravosodni upravi, ter zakliče ministru na vse grlo: „Sramujte se v dno svoje duše!“ Pozivlja Nemce, naj nikar ne plačujejo davkov, zato imajo isto pravico, kakor vlade za to, da krši državne postave. Očita presvitlemu cesarju, da avstrijska vladarska hiša plačuje zvestobo nemškega národa s tem, da potrjuje jezikovne naredbe, ki so tako kvarljive za nemški národ; toda njega (Schönererja) to nič ne straši, kajti Avstrija umira, nemškemu ljudstvu pa se

obeta zlata dōba! (Glasen ugovor na desnici.) V nadaljnem govoru proslavlja Bismarka in nemškega cesarja, napada avstrijsko armado, rekoč, da v krogih Nemčije vedno bolj govorijo o tem, da se na avstrijsko armado ni zanašati in da zato mislijo, da zveza med Avstrijo in Nemčijo ne bo trpela dolgo. (Desnica burno ugovarja. Klici: Celo našim vojakom jemlje čast!) Ošteva katoliško ljudsko stranko ter jej očita, da izdaja nemški narod, ker se družijo s Slovani; naj se torej ne čudi, ako med narodnimi Nemci vedno bolj odmeva klic: „Proč od Rima“! Končal pa je svoj veleizdajski govor z besedami: „Avstrija ni naša domovina, le Nemčija je naša rodna mati!“

In tega zagrizenega nasprotnika Avstrije in sv. katoliške cerkve se je predrznil c. in kr. rezervni častnik in posestnik J. Krassnigg v Svetni vasi o minuli Veliki noči pozvati na Koroško kot „rešitelja“ našim z dušo in telesom Avstriji in sv. veri zvesto udanim slovenskim kmetom!! Povej mi, s kom se bratiš in jaz ti bodem povedal, kdo si!

Izdajico je takoj jako odločno zavrnil ministerski predsednik grof Thun. Napadov na Avstrijo in cesarsko hišo — je rekel med drugim — ni treba odbijati in obsojati, kajti vsakdo se sam obsodi, ki tako govori in ker ga zadene splošno zaničevanje. (Desnica burno pritruje.) Vkljub Wolfu in Schönererju bomo visoko dvigali avstrijsko zastavo in Avstrijo ljubili kot svojo domovino. Vlada si je v svesti, da je storila z naredbami le svojo dolžnost in nikakor ne zasluži, da bi jo tožili. Večina je grofu Thunu živahno pritrujevala in odobrvala njegove krepke besede. Poslanci so hiteli k njemu, da mu v priznanje sežejo v roko, a Wolf tuli vmes: „Zakaj mu rajši roke ne odtrgate?“ Poslanci so po končani seji zapustili zbornico s prepričanjem, da tako izdajalstvo v avstrijski zbornici še nikdo ni govoril kakor Schönerer — ter da mora tak govor imeti posledice.

Schönererja in nesramne njegove napade sta prav odločno in srečno zavračala vitez Javorski v imenu desnice in grof Stürgh v imenu liberalnih nemških veleposestnikov dné 8. novembra v 17. seji. Vodja desnice je rekel med drugim: „Vkljub takim veleizdajskim govorom si upajo razni nemški listi še vedno večini očitati, da ona namerava Avstrijo razrušiti. To skrajno predrznost najostreje obsojamo. „Mi hočemo imeti mir med avstrijskimi narodi, toda tako, da bomo imeli z Nemci iste dolžnosti, pa tudi iste pravice. Z Nemci, a ne pod Nemci hočemo Slovani živeti v Avstriji in delovati za njeno srečo in veljavo. Kdor pa govori, kakor je govoril Schönerer, pa ne pospešuje miru in sprave, spodbopava pa moč in blagor države.“ Navdušene besede starega Javorski-ta je večina z burnim ploskanjem pohvalila, levica je bila poparjena in je govornika neprestano motila. — Grof Stürgh je izjavil, da nemški veleposestniki nočejo imeti s Schönererjevo stranko nikake zveze, on in vsi njegovi somišljeniki najodločneje obsojajo Schönererjev nastop, ki mora žaliti vsakega poštenega Avstrijca. — Posl. dr. Bareth je kot pristaš nemške narodne stranke zopet udaril na veliko-nemške strune ter končal svoje pritožbe z besedami: „Kot Nemec, ki ljubi svojo domovino, pravim: ta država (Avstrija) naj rajše pogine, kakor da bi mi Nemci morali v njej živeti brez veljave; kajti pod slovanskim vodstvom mora Avstrija propasti (!); prišel bo usodni dan, a ne za Nemce, pač pa za Avstrijo!“ Mirno in stvarno je potem finančni minister dr. Kaizl zagovarjal ministerstvo in cesarske naredbe. (Dalje sledi.)

Dopisi prijateljev.

Iz Celovca. (Podružničen shod.) Celovška podružnica sv. Cirila in Metoda je imela v sredo dné 23. nov. svoj letni občni zbor, ki je bil letos prav zanimiv in ki bi bil zaslužil mnogo večje udeležbe! Vsakemu, ki bi se bil shoda lahko udeležil, a je izostal, zna Bog iz kako malenkostnega uzroka, mora biti žal po užitku, ki se nam je ponujal ta večer. Došle je pozdravil na kratko načelnik g. Ure, g. podnačelnik prof. Schrey pa je spregovoril o velikem pomenu naše šolske družbe. Poročilo odbora o delovanju v minulem letu je podal g. Rozman; potrdil se je dosedanji odbor in pobrali letni doneski. Na to je g. Podgore predaval temeljito na podlagi zgodovinskih virov jako zanimivo o „narodnih bojih“.* Kazal je, kako se je v prošlih stoletjih godilo Slovanom, zlasti nam Slovence, kako so kruti tlačitelji imeli vedno težko svojo pest na našem tilniku. Iz prošlosti moramo se učiti za sedanost, tako je navdušeno dokazoval govornik, učiti se moramo spoznavati čas in se po zahtevah časa ravnati. A čas naš zahteva odločno delo za narod! To je nekoliko mislil iz prezanimivega in jako poučljivega govora. Burnim ploskanjem so navzoči g. govorniku izrekli svojo zahvalo. — Gosp. Hribar nam je v mičnem popisu kazal svoje potovanje po Laškem.

*) Govor objavlja v celoti „Slovenec“.

Kar je s pozabljivim tovarišem gledal in doživel, popisoval nam je tako živo, da smo v duhu kar stopali ž njim po zgodovinsko tako znamenitih a sedaj toliko zanemarjenih laških tleh. Zaslužena pohvala sledila je tudi temu predavanju. — I za prijetno zabavo so nam poskrbeli vrli slavčeki iz Medgorja pod vodstvom g. Ebnerja. Peli so izborno in neutrudljivo in g. dr. Kraut je govoril vsej družbi iz srca, ko se je v izbranih besedah zahvaljeval pevcem in govornikom za užitek, ki so ga nam podali ta večer. — Razšli smo se z željo: Kmalu zopet a v večjem številu na svidenje ob tako poučnem in zabavnem shodu! — n.

Iz Št. Ruperta pri Velikovcu. (Nesreča.) Dnó 21. novembra imeli smo tukaj odlično kmetško poroko, h kateri so se, kakor po navadi, svatje z vozovi pripeljali. Po končani cerkveni slovesnosti so se hoteli ženitvanjski gostje od tod v mesto odpeljati, kjer je v Kostveinovi gostilni imela slediti običajna posvetna veselica. Došlo je pa semkaj naznanilo, da so nekateri zapenjevalci trušenjsko cesto ne daleč od Špiljarjeve gostilne zaprli, tedaj bo treba svatom plačati odkupnine, da se cesta zopet odpre. Prav za prav pa v našem slučaju zapenjanje ni bilo opravičeno, ker se nevesta ne izseli iz fare in sploh, kakor tudi drugod po slovenskem Koroškem, se zapenjanje le vrši, ko se nevestina oprava odpelje iz domače vasi. Da bi se zapenjevalcem izognili, peljali so se ženitvanjski gostje, vsem na čelu „cavmar“ z družico (teto), mesto po trušenjski cesti le po poljskem potu, ki pelje mimo „Narodne šole“ do celovške državne ceste. Ko so zapenjevalci to nakano zapazili, letela sta dva udeleženca po državni cesti hitro vozečemu cavmarjevemu vozu nasproti in sta z lesnim drogom zaprla cesto. V tem hipu prigradila se je strašna nesreča. Hitro leteči konj, ko zadene na drog, spodrsne in pade in pobije z drogom oba zapenjevalca ob enem na tla. Enemu zapenjevalcu se, akoravno je voz čez njega šel, ni posebno kaj prigradilo, le na glavi je dobil neznatno rano. Ali tovariš njegov, 30letni najemnikov sin, Ivan Škočir, dobil je z drogom, na katerem se je konj spodrsnil, silen udarec po glavi, da se mu je iz ušes, nosnice in ust vlila kri. Vendar je imel še toliko moči, da je še sam šel v mesto k zdravniku gosp. dr. Hussi, ki mu je rane zavezal. Tam pa je padel v nezavest, iz katere se ni več prebudil. Ob deveti uri zvečer je ubogi mladenič, prejemši zakrament sv. poslednjega olja, pri prežalostnih svojih stariših izdahnil svojo dušo. Dnó 23. novembra je bil ranjki Ivan, ker bo cela zadeva prišla pred sodnijo, po sodnijski komisiji pregledan, in potem obilni udeležbi tukaj pokopan. Naj bi bili mladenči tudi pri zabavi previdni!

Iz Rude. (Poštne zadeve.) Tu imamo prav čudnega poštarja in res čudne poštne razmere. Ljudje se zelo pritožujejo zavoljo dostavljanja pisem in jaz vem slučaje, ko je imel dotičnik, komur je bilo namenjeno pismo, znatno škodo zavoljo tega, da se mu pismo ni oddalo v pravem času. V posebni nemilosti so na naši pošti pisma s slovenskim naslovom; in prigradilo se je že, da so tam prašali, li pisec pisma ne zna tudi nemški, da napravlja slovenske naslove. Koga to kaj briga? Mar bode gospod nazadnje še zapovedoval, v katerem jeziku se morajo pisati naslovi? Kedo pa mu je dal tako oblast? Mislimo, da nima dalje druge dolžnosti, kakor prihajajoča pisma redno strankam oddajati! Tudi na pošti ni dobiti dvojezičnih, t. j. nemško-slovenskih tiskovin, dasi so pošti podrejeni čisto slovenski kraji. Za sedaj naj to zadostuje! Če pa se bodo še dogajale take nerednosti in če si pošta ne priskrbi dvojezičnih tiskovin, poučiti jo bodemo morali na drugi način o njenih dolžnostih.

Iz Prevalj. (Zborovanje. — Občinska volitev.) Naše katoliško delavsko društvo je napravilo v nedeljo 20. novembra t. l. popoldne pri „Stöckelnu“ svoje mesečno zborovanje, katerega se je udeležilo veliko število udov in drugih poslušalcev. Preč. g. župnik Ant. Kesnar je v zanimivem in lepem govoru pokazal, da se socialisti motijo, če hočejo, da bi vsi ljudje na svetu imeli enake pravice, enake dolžnosti in enako premoženje. Primerjal je človeško družbo našemu telesu. Kakor ima vsak ud našega telesa svoj namen in svoje delo, tako ima tudi vsak človek kot ud človeške družbe svoje dolžnosti in pravice. In ko bi vsi udje našega telesa imeli enaki namen in enako delo, potem bi naše telo ne moglo biti zdravo; tako bi tudi človeška družba ne mogla obstati, ko bi vsi ljudje imeli enake pravice in dolžnosti. Ko je g. župnik dogovoril, je prišel preč. gosp. Val. Podgore iz Celovca, katerega so vsi udeleženci z glasnim „živijo“ pozdravili. V lepih besedah je pojasnil nepripustnost anarhizma; nobena družba ne more biti brez predstojnika, drugače ni reda, ker vsak si dela, kar hoče. — Dnó 10. nov. t. l. se je vršila pri nas občinska volitev, pri kateri so zmagali naši liberalci in mogli lahko zmagati, ker kmetov sploh povabili niso. Vsako reč, koliko imajo kmeti plačati in komu se proda hiša, to vse daje

občinski sluga vsako nedeljo po zgodnji božji službi kmetom pred cerkvijo na znanje; volitve pa ni oznanil. Te so samo na durih občinske pisarne naznanili. Tam so imeli ubogi kmeti pogledat. In zakaj so naši liberalci tako storili? Oni so se bali, — čujte! — da pridejo vsi kmeti k volitvi, in potem bi morali „gospodje“ v kanceliji ves dan sedeti v pisarni, tako pa so bili brez kmetov že predpoldnem gotovi. Noben kmet ni vedel, da so volitve. Tako se s kmeti ravna! Je-li to pravica?

Iz Dunaja. (Časten večer) priredi akademsko društvo „Slovenija“ svojima častnima članoma gg. Antonu Aškerc-u in Ivanu Hribar-ju, županu ljubljanskemu, dnó 6. decembra t. l. v veliki dvorani „Slovanske besede“ na Dunaju, I. Bräunerstrasse 7. Začetek ob 8. uri zvečer. Slovanski gostje dobro došli!

Politični pregled.

Avstro-Ogerska. Slanoznani voditelj češkega naroda dr. Fran L. Rieger praznuje dnó 10. decembra 80letnico svojega rojstva. Češki narod mu pripravlja sijajne čestitke. — Državni zbor je imel dnó 25. novembra slavnostno sejo, da je čestital cesarju za petdesetletnico. Schönerer in privrženci se seje niso udeležili. — V Budimpešti je prišlo v državnem zboru do hudih izgredov. Prav po avstrijskem vzorcu so delali tudi tam „obstrukcijo“. Na cestah pa je bil pravi boj med dijaki in policijo. — Deželni zbori bodo menda sklicani meseca decembra. — Stališče je omajano skupnemu vojnemu ministru Krieghammerju, ki se kaže nasprotnika Slovanom. Dal je baje že svojo ostavko.

Druge države. Nemški cesar se je že povrnil s potovanja po Jutrovem. Ladijo je zapustil v Pulju in se vozil preko Ljubljane, Beljaka čez Tirolsko domov.

Novičar.

Na Koroškem. (Za vseučilišče in za nadsodišče v Ljubljani) so dosedaj prosile sledeče slovenske občine na Koroškem: Bistrica pri Pliberku, Globasnica in Sele. — Na občnem letnem shodu podružnice sv. Cirila in Metoda v Škocijanu zbrani zavedni Slovenci so enoglasno sklenili prošnjo, da se čim preje ustanovi slovensko vseučilišče v Ljubljani. Prošnjo je izročil g. poslanec Einspieler državnih zbornici. Naj bi jim v obilnem številu sledile še druge! Ker še vedno pogrešamo slovenskih ljudskih ali malih šol, naj se občine in krajni šolski sveti, ki so v slovenskih rokah, v prvi vrsti oglašajo zoper sedanjoo dvojezično uravnavo naših začetnih šol ter izrečno zahtevajo, da bodi slovenščina poučni jezik za slovensko mladino v vseh šolskih razredih. Prošnje naj se glasijo na visoko državno zbornico in naj se pošiljajo imenovanemu g. državnemu poslancu. V tem slučaju ni treba koleka.

(Naša straža) je ustanovljena, dolžnost vseh Slovencev pa je, da jo krepko podpirajo. Vsak slovenski rodoljub pristopi naj potrebnemu društvu, ki bode gotovo vspevalo, ako ga podpiramo vsi. O dolžnosti udov pravi § 6. društvenih pravil: „A. Udje morajo plačevati svoje doneske, in sicer: Ustanovni jedenkrat za vselej vsaj 50 kron in razdelé lahko svoje plačevanje na 5 let po 10 kron. Redni udje plačajo vsaj po 1 krono na leto. B. Društva in zadrage morajo odrajtovati svoje letne doneske, katerih svōta se razmeram primerno dogovori z načelstvom, ki pa ne sme znašati manj nego 10 kron.“ — Pristope k „Naši straži“ in vplačila vsprejema začasni tajnik in blagajnik gosp. dr. Janko Brejce v Ljubljani. Za Koroško posreduje tudi naše uredništvo.

(Duhovske zadeve.) Č. g. H. Atzelhuber, drugi kanonik in Brežah je postal prvi kanonik; na njegovo mesto pride č. g. A. Pirker, kaplan v Špitalu. — Novomašnik g. O. Rasser je nastavljen za kaplana v Prevaljah. — Župnijo Golico bode oskrboval č. g. J. Drdlik, župnik na Krčanjah, Knežo pa č. g. V. Weiss, provizor na Djekšah. — Na župnijo Sele je prezentovan tamošnji provizor č. g. Jan. Nagel. — Č. g. J. Hain, župnik v Theisseneggu gré v stalni pokoj. — Č. g. frančiškan o. Dijoniz Spitzer bode oskrboval župnijo Peravo.

(Drobiž.) Ustavili bodo fužine v Löllingu. 800 delavcev zgubi delo. Tako velika obrt na Koroškem propada vedno bolj. — Mrtvega novorojenca so našli dnó 23. novembra dopoldne v odprtem studencu na Čavi pri sv. Lenartu pri 7 studencih. Otrok je ležal bržkone že več dnij v vodi. Nečloveško mater iščejo. — V Pliberku sta umrla zemljiški knjigovodja g. Reiter in oskrbnik sorgendorfske pivovarne g. M. Schneider. — V Beljaku je šel pod vlak V. Liegl, sin tamošnjega bukvarja, star 28 let. — Dnó 15. t. m. je pogorelo posestvo Ign. Kostwein-u, p. d. Pukšarju v Št. Jakobu, fara Klošter. Zgorelo mu je vse pohištvo, krma itd. Ker je posestnik v veliki stiski, ga priporočamo sosedom v podporo!

Na Kranjskem. Knez in škof dr. Jeglič se je povrnil minuli teden srečno iz Rima v Ljubljano. Med potjo je obiskal tudi slovečo božjo pot Lurd. O sv. Očetu je pisal: Dasi so sv. Oče že silno stari in sivolasi, so vendar v kljub temu še vedno zelo živahni, krepki in gibčni. Govorijo prav glasno, počasi in razločno. Vse svoje besede spremljaje z živim kretanjem. Sivolasi starček na stolu sv. Petra naredijo na človeka izvanreden utis. — Na Igu se je ustanovilo novo gospodarsko društvo. — Zavarovalnico za starost ustanove slovenski krščanski socialisti v Ljubljani. Delavcem bo zelo na korist! — Slovenski dobrotnik g. Jožef Gorup je položil na c. kr. deželnem predsedstvu v Ljubljani 30.000 gld. v ta namen, da se v spomin vladarske petdesetletnice napravijo štiri ustanove po 300 gld. za gojenje slovenske narodnosti na trgovskih akademijah. Dobro!

Na Štajerskem. V Marenbergu so blagoslovili novo šolo. Nemškutarji pod komando trgovca Schoberja (Čoberja) porabili so to priložnost za veleizdajske demonstracije. Na šolskem posloplju so razobesili frankfurtarske zastave in Čobar je pred otroci psoval Slovence. Bodo-li oblasti vse to mirno gledale?

Na Primorskem. „Šolski dom“ v Gorici je dodelan. Blagoslovili ga bodo na tistem dné 2. decembra. — Slovenski izgredniki povodom smrti cesaričine v Devinu so bili ostro kaznovani. Napadli so bili laško šolo „Lega nazionale“. Posebno hudo kazen je dobil devinski župan Ples, namreč osem mesecev ječe, dasi jo priče zanj ugodno pričale in se mu ni moglo dokazati, da bi se bil kaj pregrešil. Vse slovensko časopisje ga obžaluje. Devinčani so mu priredili krasen vsprejem, ko je prišel od obravnave domov.

Po drugih deželah. Gradnja železnice preko Sibirije v kljub velikanskim težavam lepo napreduje. Do sedaj je dovršena in prometu izročena črta do Irkutsk. Proga od Irkutsk naprej mimo Baikal-skega jezera do Čita bo mogoče dovršena do konca prihodnjega leta.

Zahvala.

Za pogorelce v Goričah ob Zilji poslalo se je slavnemu uredništvu „Mira“ 141 kron, in na podpisane župnika Sturm-a 267 kron 88 beličev; razun tega nabralo se je za razglednice Matija Majarja Ziljskega itd. še 128 kron, tedaj vsega vkup 536 kron 88 beličev ali pa 268 gld. 44 kr. Ta denar sta podpisana po izraženi želji večine darovalcev razdelila kolikor mogoče med najbolj potrebne in podpore vredne pogorelce, ter se po tem potu vsem dobrosrčnim darovalcem iskreno zahvaljujeta.

Borle, dné 2. novembra 1898.

Franjo Grafenauer, Anton Sturm,
deželni poslanec, župnik.

Zahvala.

Za grobni spomenik † gosp. župnika Franca Rup-a v Kazazah so še darovali:

Prenos: 29 gld. 40 kr.	
Neimenovan	1 „ 20 „
Č. g. Janez Wieser, dekan v Velikovcu	3 „ — „
Neuwirtova hčerka	2 „ 50 „
G. Ožbolt Roblek, posestnik na Jezerskem	2 „ — „
Č. g. Andrej Wieser, dekan v Grabstanju	1 „ — „
Č. g. Jožef Rozman, tajnik	2 „ — „
G. Janez Šranc v Kazazah	— „ 50 „
Č. g. J. Kaplan v Pliberku	1 „ — „

Vkup 42 gld. 60 kr.

S to svôto se je napravila precej velika plošča, ki je vzdana na vzhodni strani Kaziške cerkve. Po mrtvaškem sv. opravilu za rajnemu na obletni dan je bila blagoslovljena in naznanja, da tukaj v bolj samotnem kraju počivajo telesni ostanki prečastnega gospoda župnika Franca Rup-a, tudi slovenskega pisatelja, ki se je kaj lepo oglašal v „Vrtcu“ in v knjigah družbe sv. Mohorja, ki je pa moral, posebno v slednjih letih, tudi veliko, veliko pretrpeti. Vsim, ki so s svojimi darili pripomogli, da se je ubožnemu župniku postavil skromen spomenik, se presrečno zahvaljujem in rečem: „Večni Bog naj jim povrne.“

Va l. Šumah, župnik.

Slovenskim rodoljubom iz dežele in sosednih slovenskih pokrajin, ki dohajajo po opravkih v Celovec, naznanjamo, da se celovski Slovenci shajajo vsako sredo ob 1/2 8. uri zvečer v gostilnici hotela „pri Sandwirt-u“, kjer imajo odmenjeno svojo „klubovo sobo“, prva vrata pri vходу na desno. — Slovenski gosti so nam vsikdar dobro došli!

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

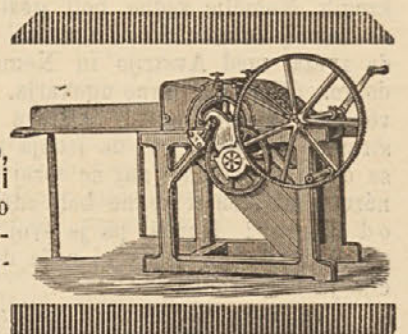
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlergasse šte. 19.

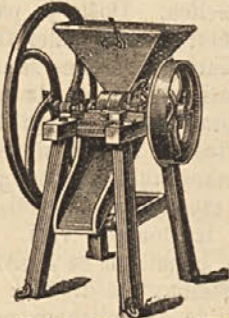
nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki vodovodi, ki sami vodo gonijo iz globokih ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobno na levi strani.)

Cenike pošilja zastoj.

Najnovejši stroji za prirejanje krme.

Rezalnica za rezanico in krmo; rezalnica za repo in krompir (repico); mlini za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlarske štedilne peči z emailiranimi in neemailiranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za kuhanje in parenje živinske krme, repice za mnoge gospodarske namene itd.,

nadalje:

robkalnice za koruzo, čistilnice za žito, čistilne stroje trijerje, stiskalnice za seno in slamo, na ročno gonjo, stoječe ali na kolesih, izdeluje v priznani izvrstni sestavi

PH. MAYFARTH in so. dr.

C. kr. izklj. priv. tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par, na Dunaju, II. Taborstrasse 76.

Odlikovana z 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnam.

Ilustrovani ceniki in mnoga priznalna pisma zastoj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Na Najvišje povelje Nj. c. kr. apost. Veličanstva.

XXXII. c. kr. državna loterija.

Za zasebne dobrodelne namene tuistranske državne polovice.

Le-ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno dovoljena — ima 12034 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 401.800 kron.

Glavni dobitek je:

200.000 kron.

Za izplačanje dobitkov jamčujejo dohodki c. kr. loterije.

Žrebanje je nepreklicno dné 15. decembra 1898. l.

Edna srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju I, Riemergasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za žrebanje za kupovalce srečk zastoj.

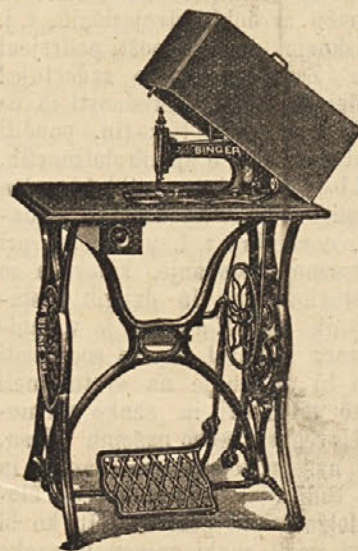
Srečke se dopošiljajo poštine prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelek za državne loterije.

Matija Planko

v Celovcu, Burggasse št. 12.

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

najboljših vrst črevljarjem, krojačem in šiviljam po najnižjih cenah ter je prodaja tudi na obroke. — Dalje ima v zalogi vedno na izbiro

železne blagajnice

raznih velikostij, varne proti ognju in tatovom. — V svoji delavnici popravlja po nizki ceni vsakovrstne šivalne stroje in kolesa.

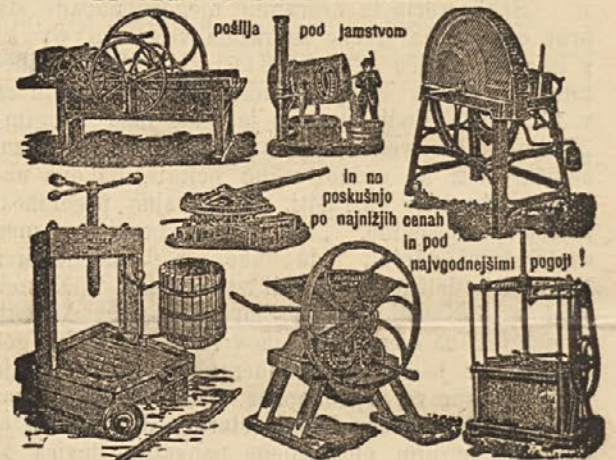
Velika kmetija se prodá

v Dholiški župniji. Ime prodajalca pové g. Gabriel Ulbing, krčmar na Dholic, pošta Poreče (Pörschach) na Koroškem.

Dimničarskega učenca

sprejme takoj Terezija Hattenberger, dimničarjeva vdova v Pliberku (Bleiburg) na Koroškem.

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

Lito železo, srebro ali platina, za vsakovrstne stroje. Bogato ilustrirani ceniki v slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj zastoj.

J. G. HELLER, DUNAJ
PRATERSTRASSE 24.
Preprodajalec se iščeja.

Kajža

v dobrem stanu in na lepem kraju, ki ima 5 oralov polja, 9 1/2 oralov dobro zaraščenega gozda, 1 oral travnika in lep vrt, se dá v najem ali se (zaradi starosti posestnika) tudi prodá. Več se izvé pri Jakob Hafner-ju p. d. pri Šumiju hiš. št. 45. v Svetni vasi, pošta Podgoro (Unterbergen) na Koroškem.

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvorne zavojke.

Na prodaj je malo posestvo,

1/4 ure od Vrbe; hiša in poslopje je v dobrem stanu. Več pove g. Rajner, krčmar v Lipi nad Vrbo, pošta Vrba ob Vrbskem jezeru na Koroškem.